

1. Referentie

Referentie	Dekeyser, P. & Jans, M. (2003). <i>Een kind als partner in de ruimtelijke planning? Actieonderzoek</i> . Meise: Onderzoekscentrum Kind & Samenleving.
Taal	Nederlands
ISBN - ISSN	/
Publicatievorm	Onderzoeksrapport

2. Abstract

In dit onderzoek gaat men aan de hand van twee casestudies na welke plaats kinderen en hun belangen innemen in het complexe proces van besluitvorming en ruimtelijke vormgeving. De eerste case betreft Krottegem, een wijk gelegen in Roeselare. Hier zoekt SORT (Samenlevingsopbouw Roeselare-Tielt) in samenwerking met de jeugddienst een oplossing voor het nijpend tekort aan speelruimte in de buurt. De tweede case is de Kastelsite in Zwijnaarde, die werd uitgekozen als één van de meest geschikte locaties om de bosuitbreidingsplannen van het Vlaamse Gewest te realiseren. De onderzoekers ondersteunden en ontwikkelden actief enkele initiatieven die kinderen en hun claims in de aandacht brachten.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Vrije tijd, mobiliteit
Trefwoord(en)	Participatie, ruimtegebruik, varia

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	/
Onderzoeker(s)	Peter Dekeyser & Marc Jans Onderzoekscentrum Kind en Samenleving Nieuwelaan 63 1860 Meise Tel: 02/ 272 07 53 Fax: 02/ 269 78 72 info@k-s.be http://www.k-s.be

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Kunnen kinderen hun belangen organiseren in functie van lokale debatten over publieke ruimte? Hoe kunnen kinderbelangen georganiseerd worden in functie van lokale debatten over publieke ruimte? Welke inbreng kunnen kinderen hebben in de besluitvorming aangaande ruimtelijke ordening? Kunnen zij zelf een inbreng hebben of zijn ze aangewezen op volwassen pleitbezorgers?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-methode	Actieonderzoek in twee projecten. De onderzoekers waren bevoorrechte getuigen door diverse overlegmomenten, vergaderingen en acties te observeren. Het inzicht in het procesverloop werd verdiept aan de hand van verschillende bronnen (verslagen, rapporten, studies, beleidsnota's,...) en aan de hand van interviews met diverse betrokkenen in de ruimtelijke planning. Anderzijds waren de onderzoekers actief betrokken bij het ontwikkelen en uitvoeren van enkele inspraakacties.
Onderzochte groep	Krottegem: kleuters, lagere schoolkinderen, +18jarigen Kastelensite: 1 ^{ste} graad secundair onderwijs
Bereik	Lokaal (Roeselare en Gent)

7. Resultaten

Algemeen	Wanneer niemand vanuit een beleids-, een ontwerps- en/of een belangenbehartigingsperspectief de noden van kinderen ter harte neemt, zal de publieke ruimte niet echt kindvriendelijk zijn. Kinderen zijn met andere woorden afhankelijk van de goodwill van volwassenen. Dit is tekenend voor hun maatschappelijke positie en hangt samen met de manier waarop kinderen in de wereld staan. Vandaar zal participatie van kinderen in de ruimtelijke planning altijd onlosmakelijk verbonden zijn en moeten zijn met bescherming.
Specifiek	1) KASTELENSITE : Vanuit het perspectief van opgroeiende kinderen en jongeren krijgt een omgeving als de kastelensite een specifieke betekenis die sterk met fietsmobiliteit, met spel en spelen en met ontmoeting is verbonden. Maar kinderen kunnen ook volwassenperspectieven hanteren. Zo hechten ze ook belang aan de waarde van natuur en ervaren ze dat er voor de landbouwers een dreiging uitgaat van het parkbos. Communicatie tussen het perspectief van de planologen en beleidsvoerders en het perspectief van kinderen en jongeren is een noodzakelijke voorwaarde om kinderen te laten participeren aan de vormgeving van hun omgeving, maar dit is niet vanzelfsprekend. Kinderen en jongeren wensen nadrukkelijk geïnformeerd te worden, maar men mag er niet van uitgaan dat ze zelf actief op zoek zullen gaan naar informatie. Hiervoor zullen heel wat inspanningen geleverd moeten worden om de informatie begrijpbaar over te brengen naar de leefwereld van kinderen en jongeren, maar vaak ontbreken de tijd en middelen. De geschiedenis van een omgeving lijkt voor kinderen zeker betekenis te hebben. Kinderen kunnen actief inspelen op dergelijke historisch gegroeide kenmerken van een omgeving en gebruiken daarbij rijkelijk hun fantasie. 2) KROTTEGEM: Voor kleuters lijkt het belangrijk dat er op het speeltuintje een aantal aan hen aangepaste speeltoestellen geplaatst worden. Ook landschapselementen zoals groenvoorzieningen zijn belangrijk, het stimuleert hun avontuurlijkheid en fantasie. Bij kinderen lager onderwijs is er een opvallende vraag naar ruimte voor actief spel, voldoende bewegingsruimte. De ruimte moet onopvallende plaatsjes hebben om zich te kunnen verstoppen, moet kinderen toelaten om eigen ingrepen te doen zoals bouwen van een kamp. Kinderen vinden het leuk om verrast te worden door de ruimte. Bij jongeren staat skaten en de hele cultuur daar rond centraal in hun spel, net als de buurt waarin ze wonen. Een kleine skate-ramp en wat verharding zou echter wel kunnen inspelen op hun noden en wensen. De jeugdbeweging hecht vooral belang aan open ruimte waar ze hun eigen spel in kunnen organiseren. Met betrekking tot volwassenen biedt de ruimte mogelijkheden als ontmoetingsplaats van de buurt.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/

9. Beleidsaanbevelingen

Ja

10. Samenvatting

De komende jaren zet het Onderzoekscentrum Kind & Samenleving zijn schouders onder een ambitieus meerjarenplan. Op het terrein van ruimtelijke ordening, zowel in het besluitvormingsproces als in de vormgeving van de publieke ruimte, wil ze meer aandacht voor de belangen van kinderen en jongeren. Deze ambities spelen in op de verhoogde aandacht voor jeugdruimte binnen het Vlaams jeugdbeleid. Maar ook meer en meer spelers in het middenveld zoals het Vlaams Netwerk Kindvriendelijke Steden nemen initiatieven. Planologen scherpen hun aandacht voor ruimtebehoeften van kinderen en jongeren door middel van overleg en vormingsinitiatieven in het kader van hun eigen professionele netwerken.

Door middel van een actieonderzoek, mogelijk gemaakt in het kader van de participatieprojecten van het Vlaamse jeugdbeleid, zochten ze naar realistische pistes om meer gewicht te geven aan kinderen, jongeren en hun ruimteclaims in het complexe proces van ruimtelijke ordening. Voor dergelijke verkenning zijn er goede redenen, namelijk kinderen hebben een zwakke maatschappelijke positie, waardoor ze op de achtergrond geraken in de deelname aan maatschappelijke besluitvorming; de wijze waarop het maatschappelijk debat lokaal en op Vlaams niveau wordt georganiseerd sluit niet aan bij de leefwereld van kinderen en jongeren; en in tegenstelling tot volwassen actoren organiseren kinderen zich niet zelf om hun belangen te verdedigen. In het onderzoeksrapport wordt er vertrokken vanuit twee concrete vraagstukken op vlak van ruimtelijke ordening. Op basis van reflectie en actie werd er gezocht naar antwoorden.

Via actieonderzoek willen de onderzoekers bouwen aan een pasklaar model of procedure om in debatten over publieke ruimte rekening te houden met de inbreng of zelfs met de belangen van kinderen.

Aan de ene kant waren de onderzoekers bevoorrechte getuigen en observeerden ze diverse overlegmomenten, vergaderingen en acties. Het inzicht in het procesverloop werd verdiept aan de hand van diverse bronnen en aan de hand van interviews met diverse betrokkenen. Aan de andere kant waren ze actief betrokken bij het ontwikkelen en uitvoeren van enkele acties.

De belangrijkste conclusie uit het onderzoek is dat wanneer niemand vanuit een beleids-, een ontwerps- en/of een belangenbehartigingsperspectief de noden van kinderen ter harte neemt, de publieke ruimte niet echt kindvriendelijk zal zijn. Kinderen zijn met andere woorden afhankelijk van de goodwill van volwassenen. Dit is tekenend voor hun maatschappelijke positie en hangt samen met de manier waarop kinderen in de wereld staan. Vandaar zal participatie van kinderen in de ruimtelijke planning altijd onlosmakelijk verbonden zijn en moeten zijn met bescherming.

De beleidsaanbeveling is dat er binnen het kader van juridische procedures ruimte gemaakt kan worden voor beleidsprocedures, zodat het gebruiksperspectief van kinderen aan het licht kan komen en zo een reële rol kan spelen in de besluitvorming. Vanuit een beleidsperspectief moet men voortdurend flexibel zoeken naar mogelijkheden om de meer impulsieve inbreng van kinderen en om de resultaten van georchestreerde inspraakacties een betekenisvolle plaats te geven in de uitgezette procedures.